

Russian Federation; c) crisis of 2020 caused by the COVID-19 pandemic. Economic crises cause a decline in economic activity and falling demand for labor.

A particularly negative trend is the growth of unemployment in the age group 35–49. It concentrates the most experienced and highly productive workforce. The Ukrainian economy is receiving a double crisis blow - reduction in production due to the recession and reduction of social labor productivity due to the emigration of the most experienced and highly productive employees. The same problem arises due to rising unemployment in the group of experienced labor aged 50 to 59 years. Once again, there is an urgent need to point out the aggravation of the problem of the deficit of the Pension Fund of Ukraine. After all, the aging of the country's population, rising unemployment and labor emigration cause an increase in the pension burden per employee. This can eventually lead to the collapse of the current pension insurance system. At some stage, a significant part of future retirees, who today in good faith pay contributions to the PFC as employed, will not have anything to pay a pension.

On a sectorial basis, the main factors in the growth of unemployment are the decline in production in industry and construction. An increase in capital investment does not lead to a decrease in unemployment. This paradox is explained by the fact that the absolute amount of capital investment in the Ukrainian economy is so small that it does not cause a significant impact on employment growth and unemployment reduction. The main vectors of the state employment policy are: stimulation of industrial production and construction, radical improvement of the investment climate in the Ukrainian economy.

Key words: macroeconomic instability, unemployment, crisis, economic activity, employment, industry, construction, investments.

УДК: 338.46

DOI 10.31395/2415-8240-2021-99-2-115-123

ВИКОРИСТАННЯ КРИПТОВАЛЮТ У СФЕРІ ГОТЕЛЬНО-РЕСТОРАННОГО ГОСПОДАРСТВА ТА ТУРИЗМУ

А. Г. БЛАГОПОЛУЧНА, викладач-стажист

Уманський державний педагогічний університет імені Павла Тичини

У статті досліджено використання криптовалют в індустрії гостинності. Проаналізовано законодавчі аспекти та державне регулювання обігу криптовалют у сфері готельно-ресторанного бізнесу і туризмі. Встановлено зростання частки споживачів, які користуються засобами оплати послуг криптовалютою.

Ключові слова: криптовалюта, індустрія гостинності, блокчейн.

Вступ. Останні декілька років економісти, інвестори та фінансові аналітики із захопленням спостерігають за зростанням криптовалют, прогножуючи час, коли вони почнуть впливати на глобальні сфери економіки.

Минулий рік став переломний для криптовалют, адже банки та установи, які вважаються «законними» все частіше згадують про їх використання [1].

Із стрімким зростанням криптовалют з'явився новий клас, що складається переважно із заможних споживачів, тому нині, вільний ринок змушує роздрібних продавців та інших підприємців індустрії гостинності адаптуватись і дозволяти здійснювати криптовалютні платежі. Прийняття криптовалютних платежів може стати маркетинговим інструментом, який допоможе компаніям виділитися. Сфера гостинності може досягти конкурентної переваги, впроваджуючи криптовалютні платежі, особливо для сучасного покоління мандрівників, які очікують можливості використання нових технологій під час подорожей, включаючи приклад бездротових з'єднань в готельних номерах та можливість бронювання та оплати номерів онлайн [2].

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Bitcoin, Ethereum та інші криптовалюти з'явилися, як альтернативна форма грошей. Найпопулярнішою криптовалютою є Bitcoin. Це крипто одиниця принцип функціонування якої організований на децентралізованому управлінні. На сьогодні Bitcoin представляє сучасну цифрову валюту. Багато закладів по всьому світі приймають її як один із варіантів оплати, адже це зручно і просто. Однак ставлення різних держав різне. У багатьох країнах статус даної валюти досі не визначений. У Японії Bitcoin є законним платіжним засобом з податком на їх купівлю. У Китаї валютні операції Bitcoin заборонені у банківській системі, проте дозволені для фізичних осіб [3].

Сальвадор став першою країною у світі, яка оголосила Bitcoin офіційним платіжним засобом. Це означає, що весь бізнес в країні буде зобов'язаний приймати Bitcoin, як оплату своїх товарів і послуг, за винятком коли він не матиме технологій, необхідних для виконання транзакцій [4].

В Україні встановлений порядок декларування крипто валюти, де Bitcoin – це нематеріальний актив. 22 жовтня 2015 року Європейський суд ухвалив, що операції обміну Bitcoin на фіатні валюти звільняються від ПДВ та порекомендував усім країнам-членам Євросоюзу виключити крипто валюту до переліку активів, що підлягають оподаткуванню. Регулюючі органи, такі як Комісія з цінних паперів і бірж та інші, починають створювати правила та розробляти нове податкове законодавство. Все це спрямоване на легітимізацію цього типу валюти.

Останнім часом Blockchain і криптовалюти стали темами обговорення як у наукових дослідженнях, так і в промисловості. Blockchain сприймають як основоположну технологію, оскільки потенційно нові економічні та соціальні системи можуть базуватися на Blockchain, тому розуміння блокчейну та його вплив на індустрію туризму та гостинності є важливим. Індустрія туризму та гостинності повинна зосередитися не на самій технології, а на тому, як її можна використовувати на користь споживачів і постачальників, водночас створюючи нові туристичні продукти або системи [5]. Blockchain зробив революцію в концепції транзакцій, покращивши їх безпеку та ефективність. Технологія Blockchain перш за все пов'язана з Bitcoin, однак, вона може вийти далеко за

межі криптовалют по різних вертикалях. У недавньому опитуванні, проведеному Deloitte, понад 53 % відповідей у різних галузях бачать технологію Blockchain як критичну вимогу для відповідних організацій [6–8].

Методика досліджень. У процесі дослідження використано монографічний та абстрактно-логічний метод (для обґрунтування важливості використання криптовалют у сфері індустрії гостинності та переваги впровадження системи Blockchain), окрім цього застосовано методи порівняння, аналогії, аналізу, синтезу та узагальнення – для розкриття змісту основних понять та термінів.

Результати досліджень. За останнє десятиліття нові технології та платіжні системи різними способами змінили бізнес-діяльність. Впровадження Інтернету, соціальних мереж, мобільних та електронних платежів, технології Blockchain та цифрових валют є рушійною силою розвитку багатьох організацій.

Індустрія гостинності особливо активна щодо прийняття та використання нових технологій. Нові технології сприяють досягненню значної конкурентної переваги та успіху готельно-ресторанного бізнесу. Криптовалюти дозволяють платникам та одержувачам безпосередньо надсилати вартість послуг один одному в електронному анонімному вигляді без необхідності користуватися банками та допомогою третіх сторін [9].

Одними із найпоширеніших сфер витрати Bitcoin стала сфера ресторанного господарства, готельного бізнесу та туризму. А все почалося з піци, яка стала першою цілком відчутною покупкою за Bitcoin. Якийсь користувач Bitcointank Laszlo Hanyecz придбав її за 10000 BTC в іншого користувача форуму. Піца була придбана у піцерії Papa Johns у Флориді. Ця новина поширилась по всьому інтернету і через 5 днів перша криптовалюта зросла на 1000 % – з 0,008\$ до 0,08\$ за 1 BTC. [10].

На сьогодні найбільш відомими місцями за межами України, де пропонують харчування за Bitcoin є Bitcoin Coffee – кава-бар, де за напій можна розрахуватися лише криптовалютою; Augason Farms – магазин наповнений продуктами для сніданків; Old Fitzroy – відомий австралійський паб в Сіднеї, який ще у 2013 році почав приймати оплату біткоїнами; Great Lost Bear – заклад в Портленді, штат Мен, де всі страви в меню, в тому числі і сир на грилі можна оплатити готівкою або Bitcoin. В меню стоїть позначка «Вибачте, оплату іменними чеками не приймаємо».

Нещодавно платіжна компанія FastBitcoins уклала угоду з естонською кав'ярнею Sativa Store і торговим центром CBD. Тепер сервіс дозволяє людям купувати Bitcoin і витратити в магазинах. Плюс знижує комісію за транзакції, а значить робить більш доступними і ефективними покупки за криптовалюту [11].

В Україні поїсти за Bitcoin можливо у мережі італійських ресторанів Pesto Cafe. Така послуга доступна в дев'яти закладах Pesto Cafe, а також у ресторані Mister Twister. Відвідувачі можуть розрахуватися криптовалютами Bitcoin, Litecoin, Dash та Waves. Столичний ресторан італійської кухні Pastateca

пропонує не лише найсмачнішу пасту, а й можливість оплати криптовалютою. Мережа ресторанів 3B Cafe, Арт-простір Normal, вегетаріано-сироїдний ресторан авторської кухні Nebos всі ці заклади приймають Bitcoin в якості оплати своїх послуг.

Ефективне відстеження та моніторинг продуктів харчування є невід'ємною частиною індустрії гостинності. Застосування систем управління ланцюгом постачання харчових продуктів із підтримкою Blockchain може покращити контроль якості та забезпечити безпеку харчових продуктів для готелів і ресторанів. У світлі наведеної вище пропозиції автори пропонують систему відстеження ланцюга поставок агропродовольчої продукції за допомогою радіочастотної ідентифікації (RFID) і Blockchain [12]. Система класифікує продукти харчування на дві категорії: фрукти та овочі та м'ясні продукти. Автори використовують технологію RFID для здійснення збору та обігу даних разом зі складською діяльністю. Крім того, технологія Blockchain впроваджується для забезпечення надійного та автентичного обміну даними між різними суб'єктами ланцюга поставок. Система відстеження є децентралізованою за своєю природою і забезпечує підвищену прозорість і відстеження продуктів харчування в режимі реального часу. Запропонована система запобігає обігу підроблених продуктів, надаючи унікальний ідентифікатор продукту харчування та шифруючи його.

Технологія Blockchain використовується для підвищення ефективності ланцюга постачання харчових продуктів [13]. Ця технологія збирає дані від різних об'єктів ланцюга постачання харчових продуктів, виділяє їх і генерує значення індексу якості їжі (FQI) для кожного продукту харчування. Значення FQI для конкретного продукту харчування допомагає визначити, наскільки він безпечний для споживання. Дана модель вирішує загальні проблеми фальсифікації та харчових відходів. Впровадження Blockchain покращує контроль якості, оскільки кожен харчовий продукт відстежується після збору врожаю до його розподілу по різних вузлах у ланцюжку поставок. За допомогою такої моделі є можливість створити стійкий ланцюг поставок із підтримкою Blockchain, який, може допомогти власникам ресторанів забезпечити якісні продукти харчування для своїх клієнтів. Переваги впровадження Blockchain включають економічну ефективність, стандартизацію та безпечний інформаційний зв'язок. Такі дані, як ідентифікатор виробника та дата виробництва, хешуються і згодом зберігаються в Blockchain. Кожна організація в ланцюжку поставок після отримання продукту додає свій унікальний ідентифікатор і відповідну дату до блокчейна [14].

Індустрія подорожей та туризму відіграє значну роль у сприянні економічному зростанню та створення робочих місць у всьому світі. Туристична галузь одна із найприбутковіших галузей, яка розвивається стрімкими темпами і впроваджує нові технології, які б покращили сервіс, починаючи від ідентифікації мандрівника до його обслуговування. Blockchain спрямований на революцію у способі зберігання та керування інформацією про клієнтів. В даний час споживачі зобов'язані пред'являти свої посвідчення особи

на різних етапах, починаючи від бронювання готелів і авіаквитків, багажу, імміграційного оформлення та, нарешті, реєстрації в готелі. Blockchain надає користувачеві можливість безпаперової ідентифікації. Це дозволяє використовувати дані користувача, які зберігаються в блоках та захищені за допомогою криптографічних функцій. Нова транзакція ініціюється на кожному етапі подорожі, що відповідає певному ідентифікатору користувача. Таким чином, створюючи безпроблемний сервіс для клієнтів туристичні компанії допомагають місцевій владі дізнатися про місцезнаходження конкретного мандрівника. Використання криптовалюти гарантує, що транзакція буде безпечною та відстежуваною. За допомогою використання криптовалют ризик здійснення операцій з фальшивою валютою також зменшується [15].

Компанії, які пропонують послуги в сфері подорожей і туризму є одними із лідерів по впровадженню Bitcoin як засобу оплати.

Expedia – одне із найбільших в світі онлайн-агенств, яке приймає платежі за BTC за бронювання готелів. Крім того, в майбутньому будуть доступні послуги з купівлі авіаквитків та талонів на різні заходи. AirBaltic – перша авіакомпанія, яка в 2004 році почала приймати Bitcoin за покупку авіаквитків. Webjet – сайт, на якому можна забронювати все необхідне для чудового відпочинку: квитки, готелі, круїзи, взяти в оренду автомобіль. Virgin Group – перша комерційна авіакомпанія, заснована Річардом Бренсоном, яка почала приймати Bitcoin як спосіб оплати. Схожі послуги пропонують також такі сервіси, як: CheapAir, Bitcoin Travel, Travel For Coins.

Інтеграція технології Blockchain з туристичною індустрією сприяє створенню незмінної та прозорої глобальної бази даних, яка складається з усіх записів даних про подорожі. Доступ до цієї бази даних в реальному часі призведе до концепції ефективної та точної системи бронювання та оплати, позбавленої проблем з надмірним бронюванням. Інші переваги включають конкурентоспроможне ціноутворення та відстеження ланцюга поставок у реальному часі.

Проект TravelChain має на меті створити сучасну туристичну екосистему, яка надає інформаційну базу мандрівникам. Система допомагає користувачам знайти найкращі пропозиції та забезпечити бюджетні поїздки. Платформа дозволяє своїм користувачам зберігати свої уподобання щодо подорожей, вибір страв та бажану рекреаційну діяльність у зашифрованому вигляді, залишаючись анонімними для інших користувачів. Інтегрований пул даних діє як глобальний децентралізований реєстр, що дозволяє постачальникам послуг аналізувати ринкові тенденції та спиратися на індивідуальні рішення, які відповідають потребам відповідних користувачів. TravelChain полегшує своїх користувачів за обмін досвідом подорожей у формі оглядів про харчування, проживання, транспорт та розваги. Вся запропонована туристична екосистема працює на Travel Tokens, засобі оплати будь-якої фінансової транзакції [16].

Висновки. Дослідники з усього світу працюють над створенням додатків і фреймворків, які передбачають застосування Blockchain в індустрії подорожей і туризму. Наслідок швидких досліджень, що проводяться протягом останніх

кількох років, призвів до зростання популярності Blockchain, що призвело до появи нових технологій використання криптовалюти в туристичній індустрії. Інтеграція Blockchain забезпечує підвищену конфіденційність даних клієнтів і полегшує безпаперові подорожі. У закладах ресторанного господарства оплата Bitcoin, Ethereum, Litecoin стає звичним способом розрахунку. Україна також поступово вводить цю технологію у сфері гостинності, що позитивно впливає на загальну думку іноземних туристів про нашу країну.

Література

1. Zhou H. A privacy-preserving networked hospitality service with the bitcoin blockchain. Proc. of “*International conference on wireless algorithms, systems, and applications*”. Springer, Cham, 2018. P. 696–708.
2. Dogru T., Christie L. Blockchain technology its implications for the Hospitality Industry. *Boston hospitality review*. 2018. P. 1–14.
3. Leung D., Dickinger A. Use of bitcoin in online travel product shopping: the European perspective. *Information and communication technologies in tourism*. 2017. P. 741–754.
4. Zeng E., Thomas J. H., Williams J. Bitcoin: Legal Issues and Usage in the Hospitality Industry. *International CHRIE*. 2015. № 4. P. 68–71.
5. Rashideh W. Assessing the Role and Use of Blockchain Technology in the Hospitality and Leisure Industry. *J Tourism Hospit*. 2021. № 10. P. 458–464.
6. Sologub I., Kazantseva K. A. Using cyprid currency in the hospitality industry. *A young scientist*. 2021. № 2(54). P. 573–576.
7. Nuryyev G., Wang Y. P. Blockchain technology adoption behavior and sustainability of the business in tourism and hospitality SMEs. *An empirical study. Sustainability*. 2020. № 12(3). P. 2–21.
8. Nair B. K. Perception of Hotel Staff Towards Blockchain Integration In Tourism and Hospitality Sector. *Uluslararası Ekonomik Araştırmalar Dergisi*. 2021. № 3. P. 1–12.
9. Tasca P. A market analysis of the Bitcoin economy. Deutsche Bundesbank, ECUREX Research. Zurich: Finance. 2015. P. 1–28.
10. Zsarnoczky M. The digital future of the tourism hospitality industry. *Boston Hospitality Review*. 2018. P. 1–9.
11. Lane J. Bitcoin, silk road, and the need for a new approach to virtual currency regulation. *Charleston L. Rev*. 2013. P. 511
12. Flecha D., Palomo J., Segovia-Perez M. Blockchain Implementation in Hotel Management. Proceedings of the International Conference «*Information and Communication Technologies in Tourism*». Surrey, United Kingdom, 2020. P. 255–266
13. Barkel C., Kurgun H., Groen B. Blockchain in the Hospitality and Tourism Industry. *University of South Florida M3 Center Publishing*. 2021. №17. P. 133–138
14. Gültekin Y. Cryptocurrencies as an alternative medium of payment in tourism industry: Bitcoin. *Güncel Turizm Araştırmaları Dergisi*. 2017. № 1. P. 96–113.

15. Böhme R., Christin N., Moore, T. Bitcoin: Economics, technology, and governance. *Journal of Economic Perspectives*. 2015. № 2. P. 213–238.
16. Mnif E., Jarboui A. COVID-19, bitcoin market efficiency, herd behavior. *Review of Behavioral Finance*. 2021. № 1. P. 1–16.

References

1. Zhou, H. (2018). A privacy-preserving networked hospitality service with the bitcoin blockchain. Proc. of «*International conference on wireless algorithms, systems, and applications*», 2018. Pp. 696–708.
2. Dogru, T., Makarand, M., Christie, L. (2018). Blockchain technology its implications for the Hospitality Industry. *Boston hospitality review*, 2018, pp. 1–14.
3. Leung, D., Dickinger, A. (2017). Use of bitcoin in online travel product shopping: the European perspective. *Information and communication technologies in tourism*, 2017, pp. 741–754.
4. Zeng, E., Thomas, J. H., Kitterlin-Lynch, M., Chang, S. H., Williams, J (2015). Bitcoin: Legal Issues and Usage in the Hospitality Industry. *International CHRIE*, 2015, no. 4, pp. 68–71.
5. Rashideh, W. (2021). Assessing the Role and Use of Blockchain Technology in the Hospitality and Leisure Industry. *J Tourism Hospit*, 2021, no. 10, pp. 458–464.
6. Sologub, Y. I., Kazantseva, K. A., Protas, A. Y. (2018). Using cyprid currency in the hospitality industry. *A young scientist*, 2018, no. 2, pp. 573–576.
7. Nuryyev, G., Wang, Y. P. (2020). Blockchain technology adoption behavior and sustainability of the business in tourism and hospitality SMEs. *An empirical study. Sustainability*, 2020, no. 12 (3), pp. 2–21.
8. Nair, B. K. (2021). Perception of Hotel Staff Towards Blockchain Integration In Tourism and Hospitality Sector. *Uluslararası Ekonomik Araştırmalar Dergisi*, 2021, no. 7(3), pp. 1–12.
9. Tasca, P. (2015). A market analysis of the Bitcoin economy. Deutsche Bundesbank, ECUREX Research. *Zurich: Finance*, 2015, no. 2, pp. 1–28.
10. Zsarnoczky, M. (2018). The digital future of the tourism & hospitality industry. *Boston Hospitality Review*, 2018, pp. 1–9.
11. Lane, J. (2013). Bitcoin, silk road, and the need for a new approach to virtual currency regulation. *Charleston L. Rev.*, 2013, no. 8, pp. 511.
12. Flecha, D., Palomo, J., Figueroa, C., Segovia, M. (2020). Blockchain Implementation in Hotel Management. Proceedings of the International Conference «*Information and Communication Technologies in Tourism*». Surrey, United Kingdom, 2020, pp. 255-266.
13. Barkel, C., Kurgun, H., Groen, B. (2021). Blockchain in the Hospitality and Tourism Industry. *University of South Florida M3 Center Publishing*, 2021, no. 17, pp. 133–138
14. Gültekin Y. (2017). Cryptocurrencies as an alternative medium of payment in tourism industry: Bitcoin. *Güncel Turizm Araştırmaları Dergisi*, 2017, no. 1, pp. 96–113.

15. Böhme, R., Christin, N., Moore, T. Bitcoin: Economics, technology, and governance. *Journal of Economic Perspectives*, 2015, no. 2, pp. 213–238.

16. Mnif, E., Jarboui, A. (2021). COVID-19, bitcoin market efficiency, herd behavior. *Review of Behavioral Finance*, 2021, no. 1, pp. 1–16.

Анотация

Благополучная А. Г.

Использование криптовалют в сфере гостинично-ресторанного хозяйства и туризма

В статье рассмотрено использование криптовалют в отелях, ресторанах и индустрии туризма. Проанализированы законодательные аспекты, которыми регулируется оборот криптовалют. В процессе исследования использован монографический и абстрактно-логический метод (для обоснования важности использования криптовалют в сфере индустрии гостеприимства и преимущества внедрения системы Blockchain), кроме этого применены методы сравнения, аналогии, анализа, синтеза и обобщения для раскрытия содержания основных понятий и терминов.

На сегодняшний день современная цифровая валюта представлена как альтернативная форма денег, однако во многих странах операции с криптовалютой запрещены в банковской системе. В Украине установлен порядок декларирования криптовалюты, где биткоины это нематериальный актив. Комиссия по ценным бумагам и биржам начинает разрабатывать новое налоговое законодательство, которое направлено на легитимизацию этого типа валюты.

Особенно активно в принятии новых технологий есть сфера гостеприимства. Криптовалюты позволяют потребителям оплачивать стоимость услуг в электронном анонимном виде без необходимости пользоваться банковскими учреждениями. Самым популярным среди всех криптовалют является биткоин. Первый осязаемый рост биткоинов произошел именно в сфере ресторанного хозяйства из-за покупки пиццы на одном из форумов. На сегодняшний день сотни ресторанов и кафе по всему миру принимают плату криптовалютой.

Преимущества Blockchain включают экономическую эффективность, стандартизацию и безопасную информационную связь. Такие данные, как идентификатор производителя и дата производства, хешируются и сохраняются в Blockchain. Каждая организация в цепочке поставок после получения продукта добавляет свой уникальный идентификатор и соответствующую дату блокчейна.

Криптовалюта является очень удобным способом оплаты товаров и услуг. Все больше заведений ресторанного хозяйства позволяет производить криптовалютные платежи. Это побуждает власти стран разрабатывать нормативные документы, способствующие легализации таких операций не только в сфере гостеприимства.

Ключевые слова: криптовалюта, индустрия гостеприимства, блокчейн.

Annotation

Blagopolychna A. G.

Using of cryptocurrency in the sphere of the hotel and restaurant state to tourism

The article explores the use of cryptocurrencies in hotels, restaurants and the tourism industry. Analyzed the legislative aspects that regulate the turnover of cryptocurrencies. In the course of the research, a monographic and abstract-logical method was used (to substantiate the importance of using cryptocurrencies in the hospitality industry and the advantages of implementing a Blockchain system), in addition, methods of comparison, analogy, analysis, synthesis and generalization were used to reveal the content of basic concepts and terms.

Today, modern digital currency is presented as an alternative form of money, however, in many countries, operations with cryptocurrency are prohibited in the banking system. In Ukraine, a procedure has been established for declaring cryptocurrencies, where bitcoins are an intangible asset. The Securities and Exchange Commission is starting to develop new tax legislation that aims to legitimize this type of currency.

The hospitality industry is especially active in adopting new technologies. Cryptocurrencies allow consumers to pay for services electronically anonymously without the need to use banking institutions. The most popular among all cryptocurrencies is Bitcoin. The first tangible growth in bitcoins occurred precisely in the field of restaurant management due to the purchase of pizza on one of the forums. Today hundreds of restaurants and cafes around the world accept cryptocurrency payments.

Blockchain benefits include cost efficiency, standardization, and secure communications. Data such as manufacturer ID and production date is hashed and stored in the Blockchain. Each organization in the supply chain, after receiving the product, adds its unique identifier and the corresponding blockchain date.

Cryptocurrency is a very convenient way to pay for goods and services. More and more restaurant establishments are allowing crypto payments. This prompts the authorities of the countries to develop regulatory documents that contribute to the legalization of such transactions, not only in the field of hospitality.

Key words: *cryptocurrency, hospitality industry, blockchain.*